

VOEDSELBANKEN: TROTS OF SCHANDE?



AUTEUR Peter Verschuren
UITGEVER Passage
PRIJS €13,90
PAGINA'S 138
ISBN 97890 5452 2973

Genadebrood

Ieder met een beetje christelijke achtergrond weet dat de hongerigen spijzen het eerste werk van barmhartigheid is. We zouden dan ook blij moeten zijn met het ontstaan (in 2002 in Rotterdam) en de verspreiding van het fenomeen 'voedselbank'. Bovendien zijn het mooie voorbeelden van de participatiesamenleving. En toch wringt er iets. Is dat omdat er blijkbaar zo'n schrijnende armoede bestaat dat voedselbanken nodig zijn? Omdat de populariteit van voedselbanken duidt op een falende verzorgingsstaat? Omdat het zorg terug dichterbij de kerk plaatst? Of omdat het blootlegt hoeveel voedsel anders gewoon wordt weggegooid en verspild, hoe we een wegwerpmaatschappij geworden zijn? Menig politicus liet zich dan ook ontvallen dat voedselbanken snel overbodig moesten worden. De realiteit is anders. Er zijn momenteel meer dan 150 voedselbanken in Nederland en wekelijks maken er zo'n 94.000 mensen gebruik van.

Peter Verschuren zat als SP-wethouder en ex-medewerker van een gemeentelijke sociale dienst ook met deze vragen en ging een tijdje als vrijwilliger bij een voedselbank werken. Hij interviewde een aantal 'bevoorrechte getuigen'. Dat alles was de basis voor zijn boek *Genadebrood*. Verschuren start met een terugblik op zijn baan bij de sociale dienst en hoe eenvoudig in die jaren zeventig en tachtig uitkeringen werden gegeven, hoe ruimhartig de verzorgingsstaat was. Een heel contrast met de huidige situatie.

Maar er is nu niet alleen terughoudendheid in uitkeringen. Onze houding ten aanzien van zorgbehoevende burgers is ook gewijzigd. Vroeger waren het slachtoffers die geholpen moesten worden, nu zijn ze 'luie uitvreeters die vooral niet gepamperd mogen worden' (op pagina 11).

Vervolgens beschrijft de auteur in een langer hoofdstuk vanuit het perspectief van een vrijwilliger hoe de voedselbank te werk gaat. Daarna komen verschillende perspectieven aan bod: de voorzitter, klanten, oprichters, sympathisanten, politici, gemeenten, de inkomensconsulent en de activist. Zo krijg je behoorlijk wat informatie aangereikt. Bijvoorbeeld dat je alleen toegang krijgt tot de voedselbank als je inkomen na aftrek van vaste lasten (huur, gas, elektriciteit, water...) lager is dan 180 euro per maand, verhoogt met 60 euro per extra volwassene en 50 euro per kind in het huishouden. Wat dus neerkomt op 45 euro per week voor een alleenstaande! Ik denk niet dat je lui kan zijn met een dergelijk budget, maar continu al je energie moet gebruiken om ermee te overleven.

Tussen de verschillende perspectieven op voedselbanken staan ook enkele beschouwende hoofdstukken, zoals over de groeiende inkomensongelijkheid in Nederland of liefdadigheid. Tot slot houdt de auteur een pleidooi om de voedselbanken vooral aan te vullen met structurele hulpverlening en bijvoorbeeld ook de vele verkopers-op-afbetaling aan te pakken. ■